بررسی عوامل موثر در جداشدگی شبکیه پس از لیزر درمانی پیشگیرانه ضایعات شبکیه

*دکتر امین‌ا... نیک‌اقبالی I
دکتر میرمنصور میرصمدی II
دکتر سیدمهدی مدرس‌زاده II
دکتر مسیح هاشمی II

چکیده

پیشگیری از جداشدگی شبکیه (Retinal Detachment, RD) در چشمان افراد مستعد ضروری است. این مطالعه به منظور تعیین عوامل موثر بر درمان پیشگیرانه بر روی افراد مستعد RD که در بیمارستان حضرت رسول اکرم(ص) تحت لیزر درمانی پیشگیرانه قرار گرفتند و طی سالهای ۱۳۷۸-۱۳۷۰ تحت نظر بودند صورت پذیرفت. این تحقیق بر اساس اطلاعات موجود در پرونده بیمارانی که سابقه لیزر درمانی ضایعات شبکیه جهت جلوگیری از RD داشته‌اند انجام پذیرفت. علاوه بر معاینات کامل چشم پزشکی، خصوصیات چشمها از لحاظ سن، جنس، شکایت اولیه بیمار، سابقه RD در چشم طرف مقابل، سابقه عمل کاتاراکت، ضربه به چشم، میزان عیب انکساری، بهترین دید هنگام مراجعه و نوع ضایعه چشم درمان شده از پرونده بیماران استخراج شد. همچنین بیماران با توجه به علت مراجعه به ٦ گروه (سابقه RD چشم طرف مقابل، آفاکی، افت محسوس بینایی، مگس پران، جرقه و ضربه به چشم درمان شده) تقسیم شدند. نیز بر اساس میزان بینایی چشم به ۳ گروه دید کمتر از ۱/۱۰، دید ۱/۱۰-٦/۱۰ و دید ٦/۱۰ و بالاتر و همچنین براساس عیوب انکساری چشم بیمار به ۳ گروه غیرمیوپ، میوپی کمتر از ۵/۷۵ دیوپتر و بیش از ٦ دیوپتر تقسیم شدند. بیماران بر اساس نوع ضایعه لیزر شده به گروههایی با پارگی (Horse Shoe Tearing, HST)، Hole، Latice، Dialysis تقسیم‌بندی شدند. امکان RD در هر گروه بررسی و با تست X^2 مورد ارزیابی آماری قرار گرفت تا نقش موثر هر یک از خصوصیات فوق در بروز RD مشخص شود. ۱۲۱ چشم از ۱۱٤ بیمار از ۱۳ تا ۹۲ ماه (میانگین ۲۳ ماه) پیگیری شدند. بیماران از ۱۹ تا ۷٤ سال (میانگین ۵۰ سال) سن داشتند. از ۱۲۱ چشم درمان شده ۱٦ مورد (۱۳/۲٪) علی‌رغم لیزر درمانی پیشگیرانه دچار RD شدند. در ٤۱ چشم با سابقه RD در چشم طرف مقابل، ۳ مورد (۷/۳٪)RD مشاهده شد. از ۲۹ چشم با افت بینایی بعلت خونریزی وتیره ٦ مورد (۲۰/۷٪)RD، از ۲۰ چشم آفاک ۳ مورد (۱۵٪)RD ، از ۱۷ چشم با مگس پران ۲ مورد (۱۱/۸٪)RD ، از ۷ مورد دچار جرقه (فتوپسی) ۲ مورد (۲۸/۵٪)RD و از ۷ چشم با سابقه ضربه به چشم یک مورد (۱٤/۲٪)RD مشاهده شد. از نظر آماری (X^2) ارتباط معنی‌داری بین علت مراجعه و امکان بروز RD پس از لیزر درمانی وجود داشت (P=۰/۰۰۲). ۸ چشم (۲۱/٦٪) از ۳۷ چشم با بینایی کمتر از ۱/۱۰، ۳ مورد (۹/٦٪) از ۳۱ چشم با بینائی ٦/۱۰-۱/۱۰ و در ۲ مورد (٦٪) از ۳۳ چشم با دید ٦/۱۰ به بالا، RD مشاهده شد که ارزش آماری نداشت. در ۱٤ چشم غیرمیوپ مورد بررسی RD مشاهده نشد، در حالیکه از ۳۵ چشم با میوپی کمتر از ۵/۷۵ دیوپتر، ٤ مورد (۱۱/٤٪) و از ۵۲ چشم با میوپی بالاتر از ٦ دیوپتر ۹ مورد (۱۷/۳٪) RD مشاهده شد که از نظر آماری تفاوت معنی‌داری نداشت. از ٤۳ چشم با پارگی HST ۷ مورد (۱٦/۲٪)، از ۲۷ چشم دچار Hole ۲ مورد (۷/٤٪)، از ۲۵ چشم دچار لاتیس ۳ مورد (۱۲٪) و از ٦ مورد مبتلا به دیالیز یک مورد (۱٦/٦٪) RD پس از لیزر درمانی مشاهده شد که از نظر آماری ارتباط معنی‌داری نداشت.

گرچه لیزر درمانی پیشگیرانه ضایعات شبکیه در چشمهای مستعد، امکان بروز RD را کاهش می‌دهد ولی تاثیر آن صددرصد نیست. فتوپسی، افت محسوس بینایی، آفاکی، سابقه ضربه به چشم، همچنین HST، میوپی بیش از ٦دیوپتر و نیز دید کمتر از ۱/۱۰ امکان RD را افزایش می‌دهند. تحقیقات تجربی برای کاهش بروز RD در این بیماران توصیه می‌شود.

کلید واژه ها: ۱ – جداشدگی شبکیه ۲ – لیزر درمانی پیشگیرانه

I) دانشیار گروه چشم‌پزشکی، بیمارستان حضرت رسول اکرم (ص)، خیابان ستارخان، خیابان نیایش، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی ـ درمانی ایران، تهران.
(* مولف مسؤول)
II) دانشیار گروه چشم‌پزشکی، بیمارستان حضرت رسول اکرم (ص)، خیابان ستارخان، خیابان نیایش، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی ـ درمانی ایران، تهران.